

Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský
Holovousy s.r.o.
Výzkumný ústav rostlinné výroby v.v.i. Praha

**Metodika záchrany a management sadů
a výsadeb starých krajových odrůd ovoce**

František Paprštejn, Jiří Sedlák, Vojtěch Holubec

**CERTIFIKOVANÁ
METODIKA
2015**

Autoři: Ing. František Paprštejn, CSc., Ing. Jiří Sedlák, Ph.D.
VŠÚO Holovousy s.r.o.

Ing. Vojtěch Holubec, CSc.
VÚRV v.v.i. Praha

Název: **Metodika záchrany a management sadů a výsadb starých krajových odrůd ovoce**

Vydal: Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy s.r.o.
Holovousy 1, 508 01 Hořice v Podkrkonoší

Vyšlo v roce: 2015

Vydáno bez jazykové úpravy.

Kontakt na vedoucího autorského kolektivu: fp@vsuo.cz

Oponenti: Jan Hendrych
VUKOZ v.v.i. Průhonice

RNDr. PhDr. Markéta Šantrůčková, Ph.D.
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.

Fotografie: F. Paprštejn

Certifikovaná metodika vznikla za finanční podpory MK ČR – projekt DF11P01OVV006. Publikaci bylo uděleno Osvědčení číslo 64189/2015-MZe-17221 v souladu s podmínkami „Metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje“.

© Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy s.r.o., 2015
ISBN 978-80-87030-39-4

Obsah

Abstract.....	6
Souhrn.....	7
Úvod	9
1. CÍL METODIKY.....	11
2. VLASTNÍ POPIS METODIKY	11
2.1 Inventarizace historického výskytu a pěstování krajových odrůd ovoce v ČR.....	11
2.2 Výsledky zjištěné při výzkumu v terénu	12
2.3 Charakteristika vybraných lokálních odrůd a starých odrůd s význačnými vlastnostmi, které byly nalezeny ve studovaných oblastech	13
2.4 Doporučené postupy – management sadů a výsadeb starých krajových odrůd ovoce	37
3. SROVNÁNÍ NOVOSTI POSTUPŮ.....	44
4. POPIS UPLATNĚNÍ CERTIFIKOVANÉ METODIKY	44
5. EKONOMICKÉ ASPEKTY	44
6. SEZNAM POUŽITÉ SOUVISEJÍCÍ LITERATURY	45
7. SEZNAM PUBLIKACÍ, KTERÉ PŘEDCHÁZELY METODICE.....	46

SOUHRN

Krajové formy a staré tradiční odrůdy plodin představují kulturní bohatství regionu a národa, neboť je v nich konzervován lidský um, dovednost a šlechtitelské znalosti vycházející z potřeb, tradic, zvyků a kulturního prostředí regionu. Krajové formy vznikaly od počátku zemědělství výběrem z planých ekotypů a jejich pěstováním v jejich domácím regionu. Všechny tyto materiály vzniklé na historickém území českých zemí představují objekty naší kulturní identity a nedílnou součást kulturní krajiny. V historických pramenech byly vyhledány informace o starých odrůdách a jejich tradičním využití. V průběhu řešení projektu byly tyto materiály shromážděny ze starých sadů a sbírek. Nejcennější materiály byly navrženy ke konzervaci v krajině. V této metodice je navržen postup jejich způsobu množení a navrženy spony výsadeb a podnože pro navrácení do jejich původní krajiny včetně agrotechnických zásahů k pěstování a údržby v krajině. Nalezené materiály, které nebyly uchovávány v polních kolekcích, byly přeneseny do Národního genofondu ve VŠÚO Holovousy. Regionální on farm výsadby byly rozšířeny o vybrané nalezené položky. Jsou uvedeny doporučení přenosu významných položek do výsadeb v regionu v oblastech historického pěstování.